

Lufs cun cumportament problematic vegnan reglads da nov tenor l'ordinaziun da chatscha federala.

FOTO ERVIN MONN

Il cunfin è surpassà – differents lufs en il Grischun vegnan sajettads

Il luf che ha stgarpà aifer paucs dis numerusas nursas protegidas en il Partenz po vegnir sajettà. En ils territoris dals trieps da lufs da Valgronda e Stagias è il cunfin da donns entras stgarpadas medemamain surpassà. Per la reducziun da quests lufs basegna quai la cumprova davart la reproducziun.

MARTIN GABRIEL/FMR

En il Partenz è il cunfin da las stgarpadas surpassà cleramain. *Peter Kuchler*, il directur dal Plantahof è perplex: «Sin bleras alps da noss chantun han purs ensemen cun gidantras e gidanters rinforzà anc ina giada quest onn las mesiras per la protecziun dals animals da niz.» Questas mesiras sajan stadas necessarias. El na chapeschia betg daco che questas mesiras na fetschian betg effect. «La cussegliazion da protecciun da las muntaneras dal Plantahof ha fatg tut il pussaivel cun cussegljar ils purs er pertutgant il diever da chauns da protecziun.»

Per Kuchler s'endisa il luf apparentamain vid las mesiras da protecziun. «Il dumber da lufs en il Grischun è creschì e parts dals trieps guntgeschan pli e pli a las mesiras da protecziun.» La proxima mesira tenor ordinaziun federala saja da reducir il dumber dals lufs che han in cumportament problematic per avair ina schanza da success cun ils concepts da protecziun.

Far il pussaivel en il rom da las pussaivladads dadadas

Per il manader da l'Uffizi chantunal da chatscha e pestga, *Adrian Arquint*, creschan ils problems sin il sectur dals animals da niz entras il luf cun la carschen dal dumber da lufs. «Nus faschain tut noss pussaivel a basa da las pussaivladads legalas che nus avain» di Arquint. Ma, anc avant in onn avevan nus lufs quasi mo en Surselva ed en il territori dal Calanda. Ad interim datti lufs en grondas parts dal chantun sco per exempel er en il Partenz ed en la Mesolcina. Quai na simplifitgescha betg da realisar mesiras effizientas.»

«Uss pudain nus almain reagir en situaziuns criticas»

Il luf en il Partenz haja surpassà ils obstachels da la protecziun e possa vegnir sajettà entaifer 60 dis, ha il schef da l'Uffizi chantunal da chatscha e pestga ditg a la FMR. «Igl è bun che nus pudain a basa da las novas disposiziuns da la Confederaziun reagir en situaziuns cun singuls lufs cun in cumportament problematic che surpassa ils cunfins. A lunga vista èsi dentant impurtant che nus pudain agir a temp. Cun l'ordinaziun che nus avain ussa stuain nus spetgar enfin ch'il luf ha surpassà pliras giadas ils cunfins.»

Tenor *Adrian Arquint* stoppia quai reussir en l'avegnir da procurar ch'il luf emprendia da tegnair distanza dals animals da chasa. Quai possa succeder sulettamain entras ina regulaziun dals lufs cun in cumportament problematic aifer ils trieps. «Il temp vegn a mussar ch'ina regulaziun è necessaria sper las bunas mesiras da protecziun.» Sa chapeschia che las midadas federalas da l'ordinaziun na lubeschian betg ina regulaziun effizienta cun ina populaziun da lufs creschenta. Cun quella creschia er il dumber da lufs cun in cumportament problematic. La devisa dal schef da l'Uffizi chantunal da chatscha e pestga è clera: «I dovra mesiras da protecziun ed ina regulaziun en quels lieus nua che quai fa basegns.»

Cumprova da reproducziun enfin l'atun

Tar trieps da lufs en Surselva (Valgronda e Stagias) che han tenor la communicaziun dal chantun er surpassà l'obstachel da stgarpadas e donns, sto l'Uffizi chantunal da chatscha e pestga anc cumprovar la reproducziun da lufs giuvens ed inditgar quants lufs ch'èn naschids quest onn. Uschè prest che quai saja cler, vegnia la reducziun dals lufs exequida tenor l'ordinaziun da la Confederaziun, ha il manader da l'Uffizi chantunal da chatscha, *Adrian Arquint* confermà. En il ter-

ritori dal triep da lufs dal Beverin, nua che dus asens èn vegnids attatgads d'in luf, vegn ina reducziun examinada. Per che trieps da lufs possian vegnir sajettads dovra quaiina lubientscha da regulaziun da la Confederaziun. Il luf singul en il Partenz na dovra nagina confirmaziun da Berna.

Status quo e directives en connex cun lufs problematicas

Betg mo en differents territoris en la Surselva e Valragn, mabain er en il Partenz ed en la Mesolcina han lufs stgarpà l'ultim temp pli savens animals da niz. Sin differents alps da la Muntogna da Schons èn ultra da quai dus asens vegnids blessads per part grevamain d'in luf ils 22 ed ils 25 da fanadur. Ils 23 da fanadur è vegnì chattà in vadè cun blessuras sin il territori communal da Trimmis. Malgrà ils sforzs per mesiras da protecziun dals animals da niz èn durant questa stagiun da pasculaziun vegnidas stgarpadas fin ussa 106 nursas ed 1 chaura da lufs. Quest dumber da stgarpadas corresponda circa a quel da l'onn precedent. Tenor la nova ordinaziun da chatscha federala pon trieps da lufs vegnir reglads aifer 4 mais sunter 10 stgarpadas da nursas u chauras en lieus protegids. Il medem vala per biestga, chavals, lamas ed alpakas sche quai è succedì malgrà mesiras da protecziun. In luf singul po vegnir sajettà sche quel ha mazzà 10 nursas u chauras protegidas aifer 4 mais.